



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62, факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua , сайт: amcu.gov.ua , код згідно ЄДРПОУ 00(32767)

16.12.2021 № 130-08/09 - 18083

На № _____

від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань екологічної
політики та природокористування

Про надання пропозицій
до законопроектів

Розглянувши лист Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 06.12.2021 № 04-15/11-2021/379371 (вх. № 06.12.2021 № 1-01/897) Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) відповідно до статті 2(1) Закону України «Про Антимонопольний комітет України» опрацював проекти законів України:

– «Про екологічне страхування» (реєстраційний № 6018 від 09.09.2021) (далі – проект Закону 1), внесеного Кабінетом Міністрів України;

– «Про екологічне страхування та гарантії відшкодування шкоди, завданої внаслідок діяльності, що становить підвищену екологічну небезпеку» (реєстраційний № 6018-2 від 29.09.2021) (далі – проект Закону 2), внесеного народними депутатами України О.В. Криворучкіною, Ю.В. Корявченковим, О.В. Бондаренком та іншими народними депутатами України та, у межах повноважень, повідомляє наступне.

Щодо проекту Закону 1 та проекту Закону 2.

1. Змінами до статті 13 Закону України «Про страхування» запропоновані прикінцеві та перехідні положення проекту Закону 1 та статтею 16 проекту Закону 2 передбачається встановити (визначити) умови для створення Бюро екологічного страхування.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» концентрацією визнається, зокрема, створення суб'єкта господарювання двома і більше суб'єктами господарювання, який протягом тривалого періоду буде самостійно здійснювати господарську діяльність, але при цьому таке створення не призводить до координації конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили цей суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання;

Відповідно до статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями, зокрема, є:

створення об'єднання або вступ до такого об'єднання метою чи наслідком якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання;

укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Отже, утворення Бюро екологічного страхування, а також вступу до Бюро екологічного страхування нових учасників (членів) відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції» може потребувати дозволу Комітету на узгоджені дії/концентрацію.

Враховуючи викладене, пропонуємо доповнити вказані положення проекту Закону 1 та проекту Закону 2 пормою, відповідно до якої створення Бюро екологічного страхування, а також вступ/приєднання до Бюро екологічного страхування нових учасників (членів) повинно здійснюватися з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

224178

Щодо проєкту Закону 2.

1. Абзацом другим пункту 1 статті 2 проєкту Закону 2 передбачено, що проєктом Закону 2 забезпечується можливість суб'єктам господарювання, діяльність яких становить підвищену екологічну небезпеку права вибору інструментів фінансового забезпечення: договору екологічного страхування або банківської гарантії.

Водночас, пунктом 3 статті 4 встановлено зобов'язання для суб'єктів господарювання використовувати у якості фінансового забезпечення своєї діяльності передбаченої в п.п. 2.4., 2.5., 2.6. та 2.7. пункту 2 цієї статті виключно договір екологічного страхування.

Підпунктом «б» пункту 1 статті 5 проєкту Закону 2 визначено, що суб'єкти господарювання, які повинні мати діюче на будь-яку дату фінансове забезпечення, з урахуванням вимог статті 4 проєкту Закону 2, можуть його мати у формі банківської гарантії, оформленої на умовах, визначених проєктом Закону 2.

Пунктом 1 статті 12 проєкту Закону 2 визначено, що суб'єкти господарювання, що відповідають критеріям, визначеним п.п. 2.1., 2.2. та 2.3. пункту 2 статті 4 проєкту Закону 2, можуть мати фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії (договору про надання гарантії), у відповідності до вимог проєкту Закону 2, Закону України «Про банки і банківську діяльність», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», нормативно-правових актів Національного банку України.

Статтею 560 Цивільного кодексу України передбачено, що за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку. Гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Частиною першою статті 200 Господарського кодексу України передбачено, що гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження (гарантійного листа) банком, іншою кредитною установою, страховою організацією (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони у розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане у цьому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.

Тобто, відповідно до положень чинного законодавства не тільки банки, а також інші фінансові установи, страхові організації можуть надавати гарантії виконання боржником узятого зобов'язання.

З урахуванням зазначеного, визначення фінансового забезпечення у вигляді банківської гарантії, може обмежити можливість суб'єктів господарювання у виборі гаранта, а також надасть переваги банкам стосовно інших фінансових установ або страхових організацій, які можуть надавати гарантії.

2. За приписами пункту 4 статті 13 проєкту Закону 2 банківська гарантія, що оформляється у якості фінансового забезпечення згідно з вимогами цього Закону, видається **державним банком**. Кабінет Міністрів України за поданням Бюро може розширити перелік українських банків, банківські гарантії яких можуть надаватися суб'єктами господарювання у якості фінансового забезпечення визначеного цим проєктом Закону 2.

Пунктом 9 статті 16 розділу V проєкту Закону 2 передбачено, що кошти страховиків, які розміщені в фондах Бюро екологічних гарантій та страхування, повинні бути розміщені у **державних банках** з урахуванням інвестиційної привабливості та надійності їх збереження. Кошти фондів Бюро можуть розміщуватися на депозитних рахунках у національній або іноземній валюті.

Законом України «Про банки і банківську діяльність» передбачено:

– банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України (частина перша статті 4);

– банк самостійно визначає напрями своєї діяльності і спеціалізацію за видами послуг (частина друга статті 4).

За інформацією з офіційного вебсайту Національного банку України, станом на 01.11.2021 ринок банківських послуг в Україні налічує понад 71 банківську установу, тобто потенційно є конкурентним, що забезпечує можливість споживачам (юридичним та фізичним особам) обрання банку для отримання необхідних послуг, а банкам – можливість конкурувати, у тому числі за ціною послуг, умовами обслуговування, рівнем сервісу тощо. Із вказаних банків у 4 держава володіє часткою понад 75 відсотків статутного капіталу, у тому числі 3 банки є на сто відсотків державними у розумінні статті 7 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Відповідно до частини четвертої статті 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання; усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Згідно із статтею 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Таким чином, визначення державних банків для:

- видачі банківської гарантії, що оформляється у якості фінансового забезпечення;
- розміщення коштів страховиків, які розміщені в фондах Бюро екологічних гарантій

та страхування, —


може призвести до надання переваг вказаним банкам, які поставлять їх у привілейоване становище стосовно інших банків – конкурентів, та до ущемлення прав страховиків на вибір банківської установи для отримання відповідних послуг.

Враховуючи викладене, пропонуємо доопрацювати проект Закону 2 у частині забезпечення конкурентних умов відбору банків, для надання вказаних послуг за чіткими, прозорими та недискримінаційними критеріями, що забезпечить можливість банкам конкурувати з метою здобуття переваг завдяки власним досягненням на ринку.

З урахуванням зазначеного, проекти Закону № 1 та Закону № 2 потребують доопрацювання з урахуванням вказаних зауважень та пропозицій.

Додаток: Довідка про виконання обов'язків Голови Комітету на 1 арк. у 1 прим.

В. о. Голови Комітету



Анжеліка КОНОПЛЯНКО



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

03035, Київ-35
вул. Митрополита Василя Липківського, 45

Тел. 251-62-24
Факс. 520-06-19

16.12.2021 № 971

Довідка

Відповідно до наказу Голови Комітету від 08.12.2021 № 66-В обов'язки Голови Комітету 16 грудня 2021 року виконує Коноплянко Анжеліка Олександрівна, заступник Голови Антимонопольного комітету України - державний уповноважений.

Начальник Управління персоналу

Олександр ГЛАДСЬКИЙ

